HABER BÜLTENİ

xx.04.2015 Sayı 1

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi Anketi, Türkiye'nin bölgesel ve ürün bazlı ilk güven göstergelerinden biri oldu. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi ile Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da fındık ticareti yapan firmaların mevcut durumları ve önümüzdeki dönem beklentileri analiz ediyor. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi ile Doğu Karadeniz Bölgesi'nin fındık sektörü Türkiye geneli ve AB'ye üye ülkeler ile karşılaştırılabilecek.

Fındık Ticaret Güven Endeksi, Ocak ayından bu yana uygulanıyor:

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi Anketi kapsamında Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da toptan fındık ticareti yapan firmalara uygulanmaktadır. Toptan fındık ticareti yapan 250 firma ile her ay anketler yapılmaktadır. Bu kapsamda Ocak ayında uygulanmaya başlanan anketlerin, 3. dönem anketleri Mart ayında yapılmıştır. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi düzenli olarak TEPAV ve DOKA tarafından her ayın 5. işgünü kamuoyuna açıklanacak.

Fındık Ticareti Güven Endeksi Nasıl Hesaplanıyor:

Fındık ticaret güven endeksi; ankette yer alan "Son 3 ayı düşündüğünüzde iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?", "Şu andaki fındık stok miktarınız için ne söyleyebilirsiniz?" ve "Önümüzdeki 3 ayda iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme bekliyorsunuz?" sorularına verilen yanıtların balanslarının ortalaması alınarak hesaplanmaktadır.

Balans değeri, sorulara olumlu cevap verenler ve olumsuz cevap verenlerin farkı alınarak hesaplanmaktadır.

FINDIK TİCARET GÜVEN ENDEKSİ MART AYINDA ARTTI:

DOKA fındık ticaret güven endeksi, mart ayında bir önceki aya göre yükseldi. Benzer şekilde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu, önümüzdeki 3 ayda sipariş, satış ve satış fiyatı beklentisi, işlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, mağaza sayısı beklentilerinde bir önceki aya göre artış yaşandı. DOKA fındık ticaret endeksi, Türkiye geneli ticaret endeksinden ve AB-28 ticaret endeksinden daha kötü performans sergiledi.

DOKA fındık ticaret endeksi bir önceki aya göre arttı:

Mart 2015'te Türkiye genelini temsil eden ticaret endeksi 1,1 değerini alırken, DOKA fındık ticaret endeksi -10,8 değerini aldı. DOKA fındık ticaret endeksi, bir önceki aya göre 1,5 puan, Türkiye genelini temsil eden ticaret endeksi ise 2,2 puan yükseldi. DOKA fındık ticaret endeksi, mart ayında Türkiye genelinden ve AB-28'den daha kötü bir değer aldı.

Şekil-1. DOKA ile TEPE karşılaştırılması* (Mart 2014 – Mart 2015)

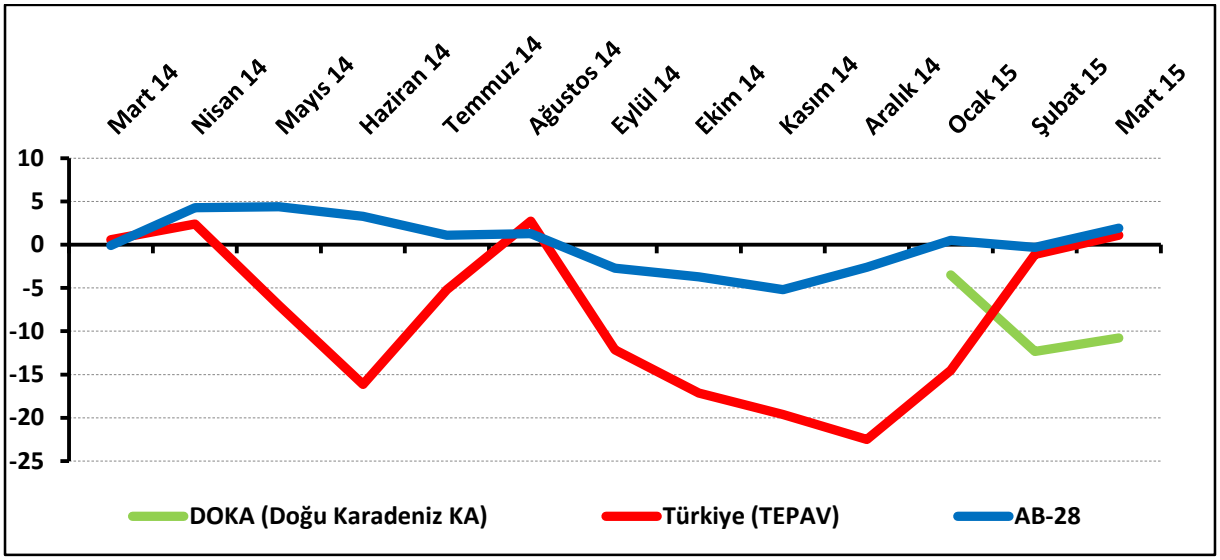

**Mevsimsellikten arındırılmamış seriler*

Tablo-1. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi*

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-3,5	-12,3	-10,8									

Fındık ticareti yapanların yüzde 16'sı satışlarının artmasını bekliyor:

Mart 2015'te fındık ticareti yapan firmaların yüzde 16,1'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı yüzde 64,3 düzeyinde oldu. Gelecek 3 aydaki satış beklentilerde Şubat 2015'e göre 3,9 puan artış görülmüştür. Gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinde fındık ticareti yapan firmalar, Mart 2015'te Türkiye genelinden ve AB-28'den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (%arttı – %azaldı) (Mart 2014 – Mart 2015)

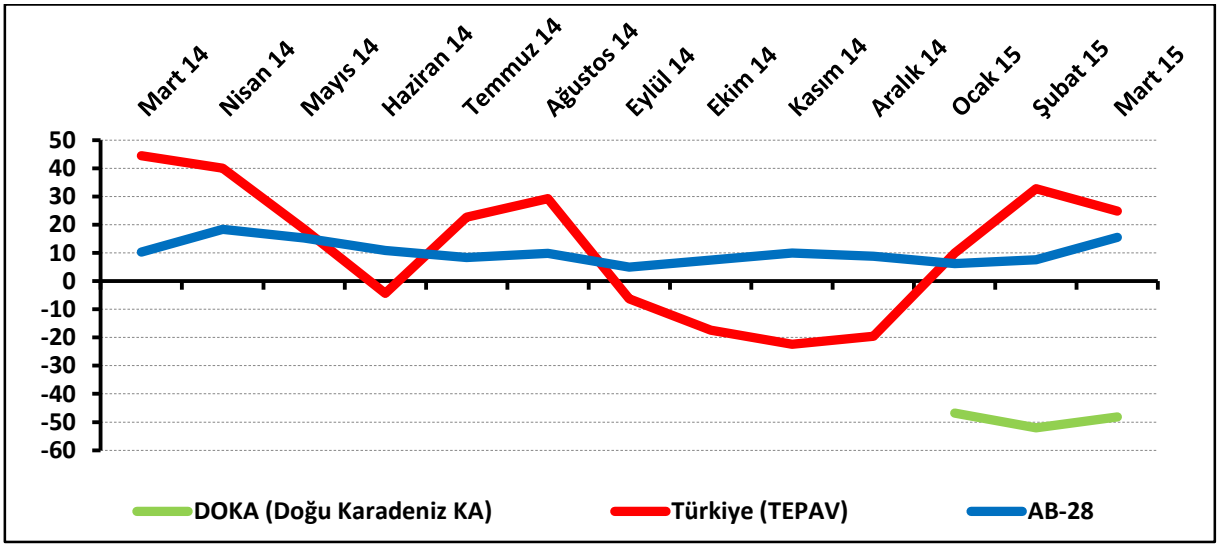

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-46,8	-52,1	-48,2									

Fındıkçıların işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre arttı:

Mart 2015'te işlerdeki toparlanma algısında, geçen aya göre 13,8 puan artış oldu. Mart 2015'te işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı yüzde 15,8 olurken, azaldığını belirtenlerin oranı ise yüzde 73,1 oldu. İşlerinin geçen yıla göre değişmediğini belirtenlerin oranı ise yüzde 11,1 oldu. Mart ayında Doğu Karadeniz'deki fındık ticareti yapan firmaların işlerdeki toparlanma algısı Türkiye genelindeki firmalara göre daha kötü performans gösterdi.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı) (Mart 2014 – Mart 2015)

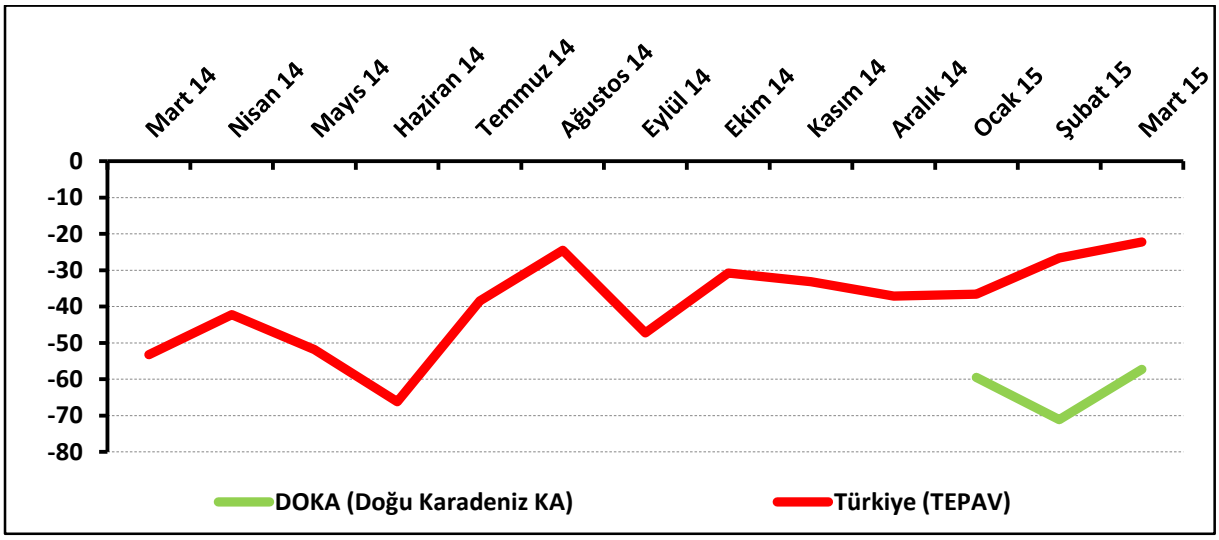

Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-59,5	-71,1	-57,3									

Fındık ticareti yapanlar fiyatlarda artış bekliyor:

Doğu Karadeniz ve Türkiye, anket soruları bazında karşılaştırıldığında Doğu Karadeniz'in Türkiye'ye göre daha kötü bir performans sergilediği görüldü. Fındık ticareti yapan firmalarda "önümüzdeki 3 ayda çalışan sayısı beklentisi" ve "mevcut stok düzeyi" dışındaki tüm göstergelerde geçen aya göre artış yaşandı. Fındık ticareti yapanların "önümüzdeki 3 aydaki sipariş, satış ve satış fiyatı beklentilerinde" artış yaşandı.

Tablo-4. DOKA ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	DOKA (Doğu Karadeniz) 02/2015	DOKA (Doğu Karadeniz) 03/2015	Bir önceki aya göre değişim 03/2015	TEPE (Türkiye) 03/2015
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-66,7	**-59,5**	7,1	**-32,1**
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? [1]	81,8	**75,4**	-6,3	**10,6**
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-51,1	**-41,4**	9,7	**12,3**
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-52,1	**-48,2**	3,9	**24,8**
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-23,0	**-32,5**	-9,6	**15,8**
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-7,3	**0,6**	7,9	**27,8**
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-71,1	**-57,3**	13,8	**-22,2**
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-15,4	**5,8**	21,2	**6,1**

[1] Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir. Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.